

Οικουμενικός Πατριάρχης: Ο φονταμενταλισμός δεν ανήκει στην ουσία της θρησκείας

Ομιλία κατά την έναρξη Διεθνούς Διασκέψεως για την ειρηνική συνύπαρξη που συμμετέχουν Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι θρησκευτικοί ηγέτες

Ο ρόλος των θρησκειών για την επικράτηση της ειρήνης και της καταλλαγής μεταξύ διαφορετικών λαών και πολιτισμών, στο πλαίσιο της αυξανόμενης εκκοσμίκευσης και του φονταμενταλισμού στον σημερινό κόσμο, βρέθηκαν στο επίκεντρο της ομιλίας που πραγματοποίησε ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος κατά την έναρξη της Διεθνούς Διασκέψεως, «Promoting Peaceful Coexistence and Common Citizenship», που διοργανώνει το «Διεθνές Κέντρο για τον Διαθρησκευτικό και Διαπολιτισμικό Διάλογο - KAICIID», και η οποία ξεκίνησε τις εργασίες της χθες, 26 Φεβρουαρίου, στη Βιέννη της Αυστρίας.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης, ο οποίος πραγματοποίησε την εναρκτήρια ομιλία της Διασκέψεως, αναφέρθηκε στο διαχρονικό ενδιαφέρον της Πρωτόθρονης Εκκλησίας της Ορθοδοξίας για την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των Εκκλησιών, των θρησκειών και των πολιτισμών με στόχο τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου. Όπως είπε ο Οικουμενικός Θρόνος έχει, ιδιαιτέρως, ασχοληθεί με την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και με την προστασία της ανθρώπινης ελευθερίας και αξιοπρέπειας, αναλαμβάνοντας ποικίλες πρωτοβουλίες και φιλοξενώντας διαθρησκευτικές και διεθνείς διασκέψεις.

Στην ομιλία του έκανε ιδιαίτερη μνεία στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που φέτος συμπληρώνονται 70 χρόνια από την υιοθέτησή της από τη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε., και συγκεκριμένα στο δέκατο όγδοο άρθρο της, όπου αναφέρεται ότι, «κάθε άτομο έχει το δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία για αλλαγή θρησκείας ή πίστης, όπως και την ελευθερία, μόνο ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, να εκδηλώνει τη θρησκεία του ή τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του με τη διδασκαλία, την πρακτική, τη λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών», αλλά και στο ψήφισμα 16/18 του ΟΗΕ, που υιοθετήθηκε τον Μάρτιο του 2011, στο οποίο διατυπώνεται ένα παγκόσμιο πλαίσιο πολιτικής για την καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας, του στιγματισμού, των διακρίσεων, της προτροπής στη βία και της βίας κατά ατόμων με βάση τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις τους.

«Παρά τα προαναφερθέντα κείμενα και την ευρεία κινητοποίηση και τον αγώνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που ακολούθησαν μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι και σήμερα, είναι λυπηρό το γεγονός ότι πολλές κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο εξακολουθούν να νομοθετούν νόμους που εισάγουν διακρίσεις και χρησιμοποιούν βία για να καταστέλλουν και να αρνούνται στους πολίτες τους την ελευθερία της θρησκείας ή της πίστεως. Τα τελευταία χρόνια, το ποσοστό των χωρών [που καταγράφονται στις Κοινωνίες τους] υψηλά ή πολύ υψηλά επίπεδα εχθρικών ενεργειών εναντίον θρησκευτικών μειονοτικών ομάδων, έχει αυξηθεί σταθερά σε όλο τον κόσμο. Οι συνθήκες σε πολλά μέρη του κόσμου απέχουν πολύ από το ιδανικό. Η θρησκευτική μισαλλοδοξία και οι διώξεις, δυστυχώς, παραμένουν πάρα πολύ διαδεδομένες. Ένα μεγάλο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού ζει υπό

συνθήκες μεγάλου περιορισμού ή υποφέρει από πρακτικές βίας, σε μια προσπάθεια να περιοριστεί η θρησκευτική τους έκφραση και πεποιθήσεις», επεσήμανε, ο Οικουμενικός Πατριάρχης και πρόσθεσε ότι, «η αλήθεια είναι ότι, τα τελευταία χρόνια, οι θρησκευτικές διώξεις σημείωσαν συνεχή αύξηση σε περισσότερες από τριάντα χώρες. Οι αντισημιακές συμπεριφορές είναι επίμονες και διαδεδομένες σε όλο τον κόσμο. Ένας στους δώδεκα χριστιανούς βιώνει υψηλή έως ακραία δίωξη για την πίστη του. Η βία κατά των Rohingya και Uyghur, των δύο μουσουλμανικών μειονοτήτων που ζουν στη Μιανμάρ και στην Κίνα αντίστοιχα, έχει φθάσει σε νέο υψηλό επίπεδο».

Απαντήσεις απέναντι σε αυτή την δραματική πραγματικότητα, σημείωσε, μεταξύ άλλων, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, υπάρχουν στα θεμελιώδη κείμενα των παγκοσμίων θρησκειών, όπου η συμπόνια, η αλληλεγγύη, ο σεβασμός, η ειρήνη, η αμοιβαία αποδοχή και η προστασία των ευάλωτων, είναι κεντρικές αξίες τους. Επίσης, πρόσθεσε ο Πατριάρχης, μια απάντηση δίνεται από την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο της Ορθόδοξου Εκκλησίας, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2016 και οι συμμετέχουσες Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, με μια ενιαία φωνή, διακήρυξαν ότι «ο νηφάλιος διαθρησκευτικός διάλογος συμβάλλει σημαντικά στην προώθηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, της ειρήνης και της καταλλαγής».

«Η προσωπική μας απάντηση σε αυτές τις προκλήσεις είναι η αγάπη. Έχει ειπωθεί κατά το παρελθόν ότι η ανεκτικότητα - η αμοιβαία ανοχή - θα μπορούσε να μας βοηθήσει να επιτύχουμε μια ειρηνική συνύπαρξη και μια κοινή συμβίωση. Αλλά η πεποίθησή μας είναι ότι απλά η προσέγγιση του άλλου μέσω της ανοχής τονίζει τον διαδεδομένο στόχο της κυριαρχίας. Εάν κάποιος πρέπει να ανεχθεί τον άλλο, αυτός που είναι ανεκτός θεωρείται λιγότερο πολύτιμος από αυτόν που τον ανέχεται. Αυτό είναι μια μεγάλη αυταπάτη. Πρέπει να προχωρήσουμε πέρα από την ανεκτικότητα στην αγάπη. Η αγάπη είναι κάτι πολύ περισσότερο από την ανεκτικότητα. Όταν αγκαλιάζουμε και καλωσορίζουμε τον 'άλλο' με γνήσιο ενδιαφέρον και αγάπη - ως ο 'άλλος' να είναι ο διπλάνος μας - έχουμε τα θεμέλια για τη δημιουργία μόνιμης ειρήνης στον κόσμο», σημείωσε ο Οικουμενικός Πατριάρχης, ο οποίος υπογράμμισε τη σημασία της «αλληλεγγύης», ως έκφρασης ειλικρινούς ενδιαφέροντος για τον «άλλο», τον «πλησίον» μας.

«Η αγάπη ξεπερνά την ανθρώπινη ικανότητα. Είναι ένα θεϊκό δώρο. Επομένως, πιστεύουμε ακράδαντα ότι, για να την επιτύχουμε, απαιτείται πολύ περισσότερο από την αυθόρμητη ανθρώπινη ανταπόκρισή μας. Απαιτείται κάτι πολύ περισσότερο από την απλή βούληση μας να ακολουθήσουμε την πρόσκληση του Θεού. Απαιτείται μια διαχρονική και συνεχής ανταπόκριση, μια δέσμευση μέσω της πίστης, της προσευχής και του πνευματικού αγώνα - με άλλα λόγια, μέσω της θρησκείας», σημείωσε, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, ο οποίος, προηγουμένως, αναφέρθηκε στο ξεχωριστό μήνυμα της παραβολής του Καλού Σαμαρείτη, με την οποία ο Ιησούς Χριστός απαντά στο ερώτημα, «Ποιος είναι ο πλησίον μου;».

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης εξέφρασε τη βαθιά πεποί-

θησή του ότι η συμβολή της θρησκείας «είναι κρίσιμη για την υπέρβαση της παγκόσμιας κρίσης, δεδομένου ότι η θρησκεία είναι μια μεγάλη πνευματική δύναμη βαθιά ριζωμένη στην ανθρώπινη ψυχή, επηρεάζοντας την ανθρώπινη σκέψη και τις καρδιές, παρέχοντας συνάμα πνευματικό προσανατολισμό - μια δύναμη που προάγει, διαφυλάσσει και προωθεί υψηλές αξίες, σοφία και ειρήνη. Όλα αυτά κινδυνεύουν να χαθούν με την αύξηση της εκκοσμίκευσης, του αθεϊσμού και του υλισμού, αλλά και με την έκρηξη του θρησκευτικού φονταμενταλισμού και της βίας στο όνομα του Θεού, που στην πραγματικότητα είναι η άρνηση της ουσίας της αυθεντικής θρησκευτικής πίστης που με τη σειρά της, απανθρωπίζει τον Άνθρωπο. Ο φονταμενταλισμός σίγουρα δεν ανήκει στην ουσία της θρησκείας, αλλά μάλλον «αποτελεί έκφραση νοσηρής θρησκευτικότητας» όπως σημειώνεται και στην Εγκύκλιο της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθόδοξου Εκκλησίας».

Καταλήγοντας, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, επεσήμανε ότι, «οι θρησκείες πρέπει από κοινού να αντισταθούν στην αύξηση της εκκοσμίκευσης και του φονταμενταλισμού. Ο στόχος αυτός υποστηρίζεται και προωθείται μέσω του διαλόγου. Ο διάλογος είναι μια χειρονομία αλληλεγγύης. Ο διαθρησκευτικός διάλογος δεν σημαίνει μια σχετικοποίηση της δικής μας πίστης, ούτε την αποδυνάμωση ή ακόμα και την άρνηση της δικής μας θρησκευτικής ταυτότητας, αλλά εμπλουτίζει ταυτότητες και προφανώς οδηγεί στην αλλαγή νοοτροπίας και στάσης απέναντι στο άλλο. Μπορεί να θεραπεύει τις προκαταλήψεις και να προωθήσει ένα πνεύμα αλληλεγγύης και ειρήνης. Με αυτή την έννοια, η ένωση των ανθρώπων και η προσέγγισή τους, προωθεί την πνευματική βάση της κοινής συμβίωσης και της ειρηνικής συνύπαρξης στον κόσμο. Σύμφωνα με τη χριστιανική προοπτική, ο άνθρωπος δεν είναι μόνο «πολίτης του κόσμου», αλλά καλείται επίσης να είναι πολίτης του ουρανού (ουρανοπολίτης) - γιατί μόνο τότε η έμφυτη δίψα του ανθρώπου για την αιωνιότητα πληρούται». Όπως είπε ο Οικουμενικός Πατριάρχης, η προοπτική για αιώνια ζωή ενισχύει αποτελεσματικά την ικανότητα και τη θέλησή μας να δουλέψουμε, ο ένας δίπλα στον άλλο, «για αξιοπρέπεια και ειρήνη στη γη».

Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, αναφέρθηκε στον αείμνηστο βασιλιά Abdullah bin Abdulaziz, επιθυμία του οποίου ήταν η προώθηση του διαλόγου, ανάμεσα σε θρησκευτικούς και πολιτικούς ηγέτες, για την επικράτηση της ειρήνης στον κόσμο. Στο πλαίσιο αυτής της επιθυμίας του, δημιουργήθηκε με την σύμπραξη των Βασιλείων της Σαουδικής Αραβίας και της Ισπανίας και της ενθάρρυνσης της Αυστρίας και του Βατικανού, το Διεθνές Κέντρο για τον Διαθρησκευτικό και Διαπολιτισμικό Διάλογο, KAICIID, το οποίο και διοργανώνει την Διασκέψη, στην οποία πολλές φορές έχει απευθυνθεί, ως επίσημος προσκεκλημένος, ο Οικουμενικός Πατριάρχης.

Σημ: Η ομιλία εκφωνήθηκε στην αγγλική γλώσσα. Η μετάφραση και η απόδοση των παραπάνω αποσπασμάτων είναι ανεπίσημη.